ANY VIII. *Barcelona 3 de Abril de 1898* NUM. 14

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

PRO ARIS ET FOCIS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Dormitori de Sant Francesch, núm. 5, Imprempta «La Catalana.»

Sumari: Jesús clavat en la Creu, per *F. Letard.*—La set de Jesús, per *Ernest Hello.*—Fragment de les actes de la nació polonesa y dels pelegrins polonesos, per Adám Mickiewicz, Trad. per *J. Franquesa y Gomis.*—La mort de Jesús, (poesía) per *E. Gomet.*—«O vos omnes,» de 'n Victoria, *Pere Dangla.*—Una nota de la antiga Setmana Santa á Barcelona, per *N. Font y Sagué.*—De la Passió, (d' un llibre inédit d' *En Ramón Lull* —Planys de Jeremíes, per *Octavi Castellnou de la Pineda.*—Moviment Regionalista.—Notes curioses, per *Ramón N. Comas.*—Dietari del Principat.—BOTLLETÍ SETMANAL: Efemérides.—Santoral.

JESÚS CLAVAT EN LA CREU

«Crucificaren á Jesús y 'ls dos lladres, l' un á la dreta y l' altre á la esquerra.» Axís fou complerta exa paraula de la Escriptura: Fou posat entre 'ls malfactors. (Issaías. L. III, 12.)

Fou sacrificat, perqué va volguerho, y no obrí la boca: será conduhit á la mort com un anyell, restará mut com una ovella en mans de qui la tou. (Issaías. L. III, 7.)

Unes quantes passes més endevant y devant del altar de la Crucifixió, una creu de mosaich vermell recorda aquest epissodi de la Passió.

Quina noble energía y quina sublim senzillesa en aquests tres mots: *Ibi crucifixerunt eum ¡açí 'l crucificaren!!*

Quines paraules més avivadores pera la imaginació cristiana ahon se vulla que les mediti! Pero quan més avivadores encare, quan terribles, s' en venen als llavis del cristiá prosternant en lo Calvari!

La creu es eterna; l' altar está á punt y solament espera sa víctima. Lo Salvador, sense ferse pregar, s' estén sobre aquest arbre de vida, presenta sos peus y mans, y es fá axís obedient fins á la mort en creu.

La víctima es elevada en l' arbre de son sacrifici.

A la vista y á la memoria d' aquesta sang qui brolla dels peus y mans de son Deu, lo cristiá no pot sino cridar al St. Pau: «Jo soch crucificat en lo mon, soch clavat á la creu al Jesuchrist; los qui sou de Jesuchrist crucifiqueu la llur carn ab sos vicis y concupiscencies; acomplexo en ma carn lo que falta als sufriments de Jesuchrist.»

En quant al modo de la crucifixió, los grechs y 'ls romans devegades feyen lligar lo crucificat á la creu ab cordes; pero també l' hi feyen clavar ab claus, qui li travessaven les mans y 'ls peus. En aquest cas, observa Stolverg, los peus descansaren sobre una fusteta. Diu Tertuliá, parlant d' aquesta mena de tortura, que açó era una gran atrocitat. Es molt probable que Nostre Senyor fou clavat á la creu ab quatre claus, per lo tant no está bé representarlo ab l' un peu sobre del altre, travessats tots dos per lo mateix clau.

D' aquests quatre claus, l' un es preciosament conservat en lo tresor de Sta. Creu de Jerusalem á Roma. Un altre es á Nostra Senyora de París.

He pogut véurels y besarlos tots dos. El de Roma es espuntat. Es quadrat, un xich torçat y de mitja grandaria; deu tenir de deu á quinze centímetres. La cabota rodona y buyda per sota fa com una especie de barret ab les ales baxes, que li dona la forma d' un bolet. De molt antich se 'n trauen fac-símils qui son cercats ab piadós afany. Pera ferlos més preciosos s' hi sol afegir unes miques de llimadures dels autentichs; d' altres vegades no més se 'ls hi fa tocar.

Los més antichs Pares, segons fa notar lo doctor Sepp, com Sant Justí y Tertuliá, qui havíen vist crucificar més d' una vegada ab sos metexos ulls, suposen sempre quatre claus. Ademés, es impossible que un clau mateix travessi y aplaqui á una creu els dos peus posats l' un sobre lo altre. Per lo tant, Nostre-Senyor, fou de primer estés damunt l' arbre de la creu ab els braços y peus lligats ab cordes; després li clavaren les mans ab dos grossos claus, y ab dos altres los peus. La seva creu, un xich més endevant, segons el parer de molts exegetes, dominava les dels dos lladres crucificats als seus costats, peró una mica endarrera. Aquesta manera de distingir als més grans culpables era acostumada, com ho prova una sátira d' un poeta antich, en que l' envejós te gloria fins en la creu, veyent al seu vehí sobre un turonet mes alt que 'l seu.

Un retol, testimoni gloriós de la condemna del Salvador, va ser posat á sobre del seu cap; portava ab totes ses lletres, gregues, llatines y hebreus: *Aquest es Jesús de Nazareth, rey dels jueus.* Los quatre evangelistes ne fan esment. Les inscripcions ab diferentes llengues no eren, en aquell temps, cap cosa rara. En aquelles circunstancies y atés el sentir dels jueus, l' hebreu

significava la oració, el llatí la guerra y 'l grech la eloqüencia y la conversació. La Iglesia católica ha considerat sempre com llengues sagrades les tres llengues, inscrites providencialment per lo governador romá damunt del cap del Salvador. Per medi d' aquestes tres llengues era fácil, als principals d' aquell temps, representats á Jerusalém, en les grans festes de la Pasqua, compendre l' obgectiu de la estranya sentencia.

«Entre 'ls romans; hi havía la costúm d' escríure en un retol, ab poques paraules, la causa de la condemna dels qui eren portats al suplici y de lligálsela al coll, ó de ferla publicar per un soldat en veu alta. Tractantse dels crucificats, aquest retol se posava á dalt de la creu, á sobre del seu cap. Com que 'ls capdills del poble havien, per dirho axís, arrancat á Pilat la sentencia de mort de Jesús, aquest s' havía aparentment venjat, per medi d' una burla qui recaygué en part sobre 'ls jueus, per més que al semblar queya no més sobre Jesús.» (Stolberg.)

Qualsevol que fos el motíu que decidí á Pilat á no mudar res en la inscripció escrita y signada de la seva ma, se pot dir que fan en tal ocasió, sense saberho y sense volguerho, profeta, lo mateix que suara ho havía sigut Caïfás. Puig Jesüs visqué y morí rey dels jueus, y may tindrán aquests altre rey ni Messías.

. . . . . .

F. LETARD.

(Traduhit del llibre: *Tableaux évangéliques et topographiques des lieux saints.)*

LA SET DE JESÚS

Havent passat quaranta díes y quaranta nits en lo desert, Jesuchrist te fam.

En la creu, te set.

Després del dejuni havía de venir la predicació.

Anava á entrar en la vida. Tingué fam.

En la creu, tot era acomplert. Tingué set.

Jo penso que la fam se diu ab la necessitat; la set, ab lo desitg.

Exint del desert, tingué fam; anava á viure.

En la creu tingué set; anava á morir.

Sortint del desert, entrava dins de la vida.

Clavat en la creu, entrava dins de la mort.

La fam sembla finida en son obgecte; la set sembla infinida.

La fam sembla que s' aplica al desitg de les coses finites, circumscriptes, limitades, deguent acomplirse en lo temps y en l' espay.

La fam s' aplicava pot-ser á la acció visible, al aspecte histórích y commemorable de sa missió.

La set devía representar les coses del altre món, lo sense mida y sense limitació.

La fam devía aplicarse á la seva paraula; la set, al seu silenci.

Exint del desert, tenía fam, perque anava á fer coses humanes.

En la creu tenía set, perque anava á reingressar en lo desert.

Sortint del desert, tenía fam, perque sos desitgs anaven á confrontarse ab lo finit.

En la creu, tenía set, perque sos desitgs anaven á axamplarse en lo infinit.

Te fam. Satanás comprén un xich y ofereix lo poderíu, tal com lo concebeix, lo poderíu esterior y polítich, los reyalmes de la terra.

N' hi ha prou, pera açó ab una genuflexió; Satanás ofereix la dominació sots una forma grollera, y per dirho axís sólida, qui pot ésser obgecte de la fam.

Mes, quan Jesuchrist te set, Satanás ja no comprén. Lo fel y vinagre que li feu oferir, no tenen cap relació ab l' obgecte desitjat. Lo fel y 'l vinagre son una ironía, no pas una tentativa de seducció.

La set qui está ab relació ab la materia líquida recáu sobre un obgecte més apropat del principi de les coses. La aygua es més aprop que 'l pá del principi de la materia.

La set de Jesuchrist devía recaure sobre algun desitg profundament íntim y força inherent á la essencia de les coses. Havía d' estar en relació ab algún abisme inconegut de la divinitat.

La fam sembla en relació ab la materia, la set ab l' esperit.

O, si seguím la aplicació precedent, la fam estaría en relació ab l' esperit próxim á la materia, es á dir, ab los actes espirituals qui s' acomplexen dins lo temps y dins l' espay, per la mediació de la materia.

La set de Jesuchrist en la creu recáu probablement sobre lo que hi ha de més espiritual en lo domini del esperit, de més essencial en lo domini de la essencia, de més sobre-essencial en lo domini de la sobre-essencia. Significa un desitg sobre-passant los actes.

Significa un desitg prolongat per la mort próxima, y que comença á sentir de més aprop los tocaments del infinit.—ERNEST HELLO.

(Traduhit del llibre: *Paroles de Dieu).*

FRAGMENT

DE LES

ACTES DE LA NACIÓ POLONESA Y DELS PELEGRINS POLONESOS

PER ADÁM MICKIEWICZ

Al comensament hi havían al mon la Fe en un sol Deu y la llibertat; no hi havían altres lleys que la voluntat de Deu; no hi havían senyors ni esclaus: no hi havían més que patriarcas y fills.

Aviat los homens renegaren de Deu únich y 's formaren una moltitut d' ídols: y 'ls adoraren, los sacrificaren sagnants holocaustes y 's feren la guerra en nom d' aquexos ídols.

Per axó Deu castigá als idólatras ab la pitjor de les penes; la esclavitut.

Y la meytat dels homens fou esclava de l' altra meytat, encara que tots provinguessen del mateix pare; per que ells havían renegat d' aquexa descendencia y s' havían creat altres menes de pares; qui 's creya exit de la terra, qui de la mar y tothom d' un ó altre dels elements.

Y si guerrejant axís, los uns foren avassallats pels altres, á la fi tots junts caygueren sota 'l jou del Emperador de Roma.

L' Emperador de Roma se feu proclamar deu, y digué que no hi havía al mon altra lley que sa voluntat: que lo que ell aprobaría sería just y lo que desaprobaría, injust.

Y molts filosophs s' afanyaren á demostrar que l' Emperador obrant axís, obrava bé.

Y l' Emperador de Roma ni á demunt ni á dessota d' ell no tingué res á que respectar.

Y tota la terra fou sa esclava, y no hi ha hagut may esclavitut semblant al mon, ni avans, ni després... sino en la Russia dels nostres díes.

Perqué fins entre 'ls Turchs, lo Sultán ha de respectar la lley de Mahoma y no la pot interpretar ell mateix; puix per axó hi han los Imans.

Mentres que 'l tzar de Russia es lo cap suprem de la fe, y lo que ell vol que 's crega s' ha de creure.

Y succehí que la esclavitut, extenentse pel mon, arrivá á son últim terme: com al solstici d' hivern arrivan la nit y les tenebres á son major excés, axís durant la dominació romana hi hagué la crissis suprema de la esclavitut.

En aqueix temps lo fill de Deu, Jesuchrist, devallá á la terra ensenyant als homens que tots son iguals y germans perqué tots son fills d' un mateix Deu;

Que es lo més gran d' entre 'ls homens qui més los serveix y 's consagra á sa felicitat, que com millor sia més se deu sacrificar; per axó Jesuchrist sent lo mellor de tots, havía de sacrificar sa sanch en la passió més dolorosa.

Axís, Jesuchrist ensenyá que no es lo mes respectable sobre la terra la sabiduría humana, ni el poder, ni la riquesa, ni les corones, sinó 'l sacrifici de sí mateix pera la salut dels altres;

Que 'l que s' inmola al be de sos semblants trovará sabiduría, riquesa y la corona del cel y de la terra en tots los temps y tots los llochs;

Y que 'l que sacrifica 'ls altres pera obtenir á ses costes sabiduría, poder, riquesa ó corona no trovará mes que ignorancia, miseria y perdició sobre la terra y als inferns y per tot.

Y Jesuchrist digué, en fi, «Qui 'm seguirá será salvat perqué jo só tota justicia y tota veritat.» Y com Jesuchrist ensenyava aquexa doctrina, los jutjes que manaven en nom de l' emperador de Roma s' esglayaren y 's digueren: «Nosaltres havém expulsat la justicia de la terra y heus aquí que ara torna; donchs matemla y després enterremla.»

Donaren donchs, suplici al més sant y al més ignocent dels homens, lo devallaren á la tomba y exclamaren: «Ja no hi ha més justicia ni veritat sobre la terra: ¿Qui gosará ara á resistir al emperador de Roma?»

Trad. per J. Franquesa y Gomis.

LA MORT DE JESÚS

La matexa Ignocencia Jesús era:
humil y penitent, la terra tota
seguí, fonent ab flams d' amor, dels homes
sota 'l jou del pecat, les vils cadenes.
De sos llavis la mel no trobá boques
que sa dolçor divina assaborissen;
fou perseguit; l' oprobi y la calumnia,
ab punxes de butxí, lo front sens mácula
travessaren crudels, y al cim del Gólgota
al tolle *dels jueus doblá la testa.*
Era 'l Just; d' aquest mon les tiranies
amorós vingué á rompre, y ¡ay! míreusel,
clavat de peus y mans, lo cor fet troços,
d' espines coronat... ¡lo matá l' home!
Ab los braços extesos, la abraçada
del mon empenedit constant espera;
sa boca, d' amargor vessant, als homes
de justicia y als pobles qui gemeguen
esclaus, constantment crida:—En mí mireuvos:
homes de fé, pobles creyents, sotmesos
al esclavatge dur, mes d' esprit lliure,
á tota redempció cal son Calvari!
Mireume: avuy, entre torments me moro,
demá al Tabor seré cobert de gloria
y 'l mon s' aclarirá de llum novella!
Homes de fé, pobles creyents, miréume,
de les grans redempcións vos dono exemple!—

E. Gomet.

O VOS OMNES

DE 'N VICTORIA

Sempre ha sigut la Sagrada Escriptura abundantíssima font d' ahon han begut los més celebrats artistes de totes les époques, principalment del segle d' or de nostra música sagrada. Per ço notam en les obres d' aquells grans autors dels segles XVI y XVII un carácter tan relligiós que difi-

cilment se troven en les dels nostres díes; y no prové açó de falta de conexements en los nostres mestres compositors, no, sino de que busquen la majoría, sa inspiració en lletra purament humana, mentres que 'ls passats s' inspiravan en la divina. Es digne de notarse que 'ls nostres classichs escullíen, per regla general, les lletres més patétiques y sentimentals. Una sembla que entre elles fou preferida, y es aquesta una part dels famosos *Trenos* en els que 'l propheta Jeremías se condol de la destrucció de la ciutat y famós temple de Jerusalém; nos referim á la que comença *¡O vos omnes!*

Ab aquesta sentidíssima estrofa mostraren son ingeni Palestrina, Valotti y molts altres, emperó sens dubte ha sigut el més afortunat en Victoria, ja que en la seva obra tan íntima y admirablement s' agermanen la música y els pensaments que expressa, que es díficil superarlo. (1)

Analisemla una míca y 'ns convencerém d' axó. Si tota la música de 'n Victoria se dirigeix més al cor que á la inteligencia, en la obra á que 'ns referím passa d' un modo especial; per axó no es d' estranyar que estiga tota ella tan plena de sentiment. Predomina el modo menor, molt propi pera aquesta classe d' assumptos; comença ab la lletra: O *vos omnes,* la qual transcríu ab tanta suavitat y dolçor que admira, campejanthi certs tochs de tristesa que 's completan en el *qui transitis per viam.* No obstant, la hermosura d' aquesta part es principalment en el *attendite et videte,* ahon per medi d' un acort de sexta sobre 'l sext grau ens fá sentir lo autor l' efecte d' una verdadera súplica. Segueix la lletra: *Si est dolor similis sicut dolor meus;* en aquest passatge sobressurt el sentiment expressat pel modo de començar les veus y la manera com se van desenrotllant ab la repetició del *sicut dolòr meus;* realment lo compositor havía de sentir en l' ánima lo dolor que expressa la lletra, quan d' un modo tan viu lo fá sentir als oyents; també 's trova aquí, á la paraula *timilis,* un acort com el que abans hem indicat. Acaba el célebre motet ab la següent expressió: *Attendite universi populi, et videte dolorem meum;* aquesta 's distingeix pel salt de quinta que á la *attendite* fá el tenor y desseguida el baix, salt tan inesperat que impresiona y conmou; y també per altre esgarrifador salt d' octava que fá el tenor poch avans d' acabar la paraula *dòlorem meum,* la qual se vá repetint per les demés veus al final, ahon l' esperit entra en descans, sens dubte per acabar la peça en major.

(1) Aquest compositor te dos *O vos omnes;* l' un es pera dos sopranos, contralt y tenor; l' altre pera soprano, contralt, tenor y baix, y á n' aquest nos referim.

Aquesta es, á grosses pinzellades, la filigranada obra de 'n Victoria, aquesta es la música que per son carácter essencialment relligiós mereix esser portada á les nostres iglesies.

PERE DANGLA.

UNA NOTA DE LA ANTIGA SETMANA SANTA
A BARCELONA

No 's pot negar que 'ls sigles passats, ab tot y els seus vicis que avuy nos avergonyiríen, y ab tot y les seues costums, grossera barreja de barbarisme y religiositat, tenien molt de bó y edificant.

Com sempre y en tots los llochs ha succehit, les classes més corrompudes de Barcelona eren la noblesa y 'l poble baix; pero les virtuts que á aquestos mancaven se trobaven en alt grau en la venerable classe mitja, verdader nervi de la societat catalana dels sigles passats. Los menestrals, ciutadans honrats de Barcelona, eren los qui vetllaven tant pel bon ordre del govern polítich de la *terra,* com perque 's guardessen les regles de la moral cristiana, y en abdos cassos demostraren llur zel y energía diferentes vegades, ja oposantse á que 's faltés á cap constitució ó lley, ja reprimint lo luxo dels nobles, ordenant lo régimen dels burdells y prohibint lo joch y tot escandol contrari á la moral. En los *Dietaris* se troben un sens fí de disposicions referents á açó que podríen servir d' exemple fins avuy día, pero sols citaré lo bon sentit ab que, durant lo sigle XVI, s' oposaren diferentes vegades á que se celebressen balls de máscares ja per haverhi perill de peste, la perque 'ls assumptos de la ciutat no anaven del tot conformes; acte digne de un poble noble y cristiá com lo nostre, pero que contrasta vivament ab son estat actual.

Una Setmana Santa d' aquell temps havía de esser un qüadro plé de vida y de matisos religiosos. Lo Call hon vivien els juheus restava tencat á fí de que la commemoració del drama del Calvari que en aquells díes tenía lloch, no encengués l' odi popular contra aquells infelissos, com succehí més de una vegada á despit de la protecció dels Reys. Els burdells eren també tencats, y les dones del públich recluhides en lo monestir de les Egipciaques, ab el fí de reprimir escándols y facilitar á aquelles infelisses un medi de conversió y apartament del vici. Pero la nota mes característica tenía, sens dupte, lloch lo dijous y divendres Sant ab la part activa que 'ls Concellers hi prenien.

Lo Dijous Sant al dematí s' aplegaven los magnífichs Concellers en la Casa de la Ciutat y acompanyats dels oficials y verguers anaven *com te-*

nen acostumat á la seu de Barcelona per á esser á posar nostre senyor al monument... (1) y després del ofici «*aportaven lo talem ensemps ab lo veguer y es un talem que van tres devant y tres darrera...* (2) lo qual tot sovint era causa de discussions sobre etiqueta per la qual observancia eren aquells tant zelosos.

L' any 1588, lo allavors bisbe de Barcelona D. Joan Dimas Loris, començá una santa institució que desde allavors s' ha anat perpetuant. Lo *Dietari* (3) la esplica ab sa característica ingenuitat de la següent manera: *Dijous XIII.—Dijous Sant.—Aquest dia se comensa una Santa institució per lo Rm. Sr. don Joan Dimas Lloris bisbe de Barcelona y fonch que ell vestit de pontifical celebra missa en la seu y mana á tots los rectors que estiguessen en tal dispositio la celebrassen en llurs iglesies y que donassen á combregar á tots los eclesiastichs y capellans residents en ses iglesies y altres que volguessen, y axí dit Rm. bisbe dona á combregar á tots sos canonges beneficiats y altres eclesiastichs y criats de sa casa y també combregaren los quatre concellers qui foren presents á la seu açó es Mossen Frederich Roig Soler, micer Francesch Guamis, Mossen Pere Alguer y Mossen Jaume de Encontre essent absent lo cap Mossen Navel los quals donaren principi á tant Santa obra.* En la nota del any 1597 se fa constar que combregaren també els *verguers y acompanyadors* (4).

A la tarde del mateix Dijous Sant, *apres dinar*, els magnífichs concellers tornaven á aplegarse á la Casa de la Ciutat, pero la decoració ja havía cambiat, donchs anaven *ab ses gramalles de dol* (5) y acompanyats dels oficials de la casa ab llurs verguers devant ab gramalles de dol y alguns altres endolats *anaven com es de práctica á cercar los monuments* (6) y se quedaven en alguna iglesia pera ohir les matines; l' any 1588 tot fent la *serca dels moniments, hoiren fasos á Junqueres, y després per ser vespre ab moltes antorxes devant anaren á visitar molts moniments fins entre nou y deu aparegué molt bé* (7). ¡Quin quadro mes hermós y edificant lo d' aquells venerables concellers vestits de dol y acompanyats dels oficials y verguers ab gramalles negres, anant de una Iglesia al altra!

Lo Divendres Sant tornaven á la Seu al dematí pera ohir l' ofici y *traure N. S. del moniment* vestits tots ells y 'ls seus acompanyants ab gramalles de dol, com la tarde anterior, y aquest dol era tan rigurós que l' any 1565 *perque les vergues dargent anaven descubertes aparegué á ells dits concellers y á alguns ciutadans que en lo sdevenidor anassen dites vergues cubertes de dol* (1), y axís deuría practicarse per més que 'ls Dietaris no 'n parlen més.

A la tarde *aprés dinar*, tornaven de la matexa manera á la Seu pera ohir les matines ó fasos y se posaven *baix, al sol del cor açó es á la part del evangeli junct al portal de dit cor* (2) lloch que sempre ocupaven pero que l' any 1566 volgué pendrelshi lo degá de la Seu fins que *aprés de algunes repliques volent sen anar los concellers de la dita iglesia lo senyor bisbe qui estava á l' altra part del cor se alça y digué al dega que lo loch del dega era aprés de tots los dits concellers y axí se assentaren tots primers y aprés se assenta dit dega* (3). Després anaven á la processó que 's feya anomenada de la Sta. Espina en la qual *aportaven lo talem* (4), contribuhint axís, no sols al major lluhiment de la festa, sino al aument de la fé dels ciutadans de Barcelona.

N. Font y Sagué.

(1) Diet. Concell Barce. v. IV, pl. 398.
(2) Diet. Concell Barce. v. V, pl. 45.
(3) Diet. Concell Barce. v. VI, pl. 46.
(4) Diet. Concell Barce. v. VI, pl. 608.
(5) Diet. Concell Barce. v. VI, pl. 46.
(6) Diet. Concell Barce. v. V, pl. 63.
(7) Diet. Concell Barce. v. VI, pl. 46.

(1) Diet. Concell Barce. v. V, pl. 45.
(2) Diet. Concell Barce. v. V, pl. 45.
(3) Diet. Concell Barce. v. V, pl. 63.
(4) Diet. Concell Barce. v. VI, pl. 608.

DE LA PASSIÓ

Ab amor é ab pau te deuría esser recomptada, amable fill, la passió de nostro senyor Deus Jesuchrist, car aquella mort é passió fó la major contestació de mort é de dolor que anch fó ni pusca esser. En aquell temps con nostro senyor Jesuchrist ach edat de XXX anys é preycava lo poble de Israel é feya molts de miracles s' esdevench que 'ls jueus tractaren en sa mort é Judes Escarioth qui era I dels XII apóstols vené als jueus per XXX diners lo fill de Deu nostro senyor Jesuchrist; é lo fill de Deu, qui es senyor de tot quant es, sofferí que fos venut é lliurat á mort é á passió, per çó que deslliurás lo seu poble del poder del diable. Com s' acostá la passió de Jesuchrist al día que dech morir, Jesuchrist estava en oració é aquella nit denunciava la sua passió als apostols é á aquells qui ab ell eren é pregavels que estiessen en oració é que dixessen exes paraules: Pater noster qui es in coelis sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus de-

bitoribus nostris et ne nos inducas in tentationens, sed libera nos á malo.—En aquella nit que Jesuchrist ahorava, en quant era hom, é feya reverencia á la santa Deitat, á demostrar que ell era hom, vench Judes ab gran gent, jueus armats los quals prengueren é lligaren nostro senyor Deus Jesuchrist, é menarenlosen per tal que fos crucificat é mort. Veges, fill, con gran fó la humilitat de Jesuchrist, cor ell qui era é es senyor de tot lo mon se lexava lligar als jueus. Veges é enten con coralment amava la salvació del seu poble, lo qual se havía á salvar per la sua mort. Los apostols é tots aquells qui eren ab ell, tots los desempararen é fugiren, sol ten solament sant Pere qui 'l seguía. Emperó III vegades lo negá aquella nit é dix que no 'l conexía. Sapies, fill, que los jueus despullaren lo Salvador de tot lo mon é escupirenli en la cara é clucarenli los ulls é ferienlo é donavenli colades e puys ells li demanaven qual era aquell qui l' havía ferit. En totes les maneres que ferho podíen l' ahontaven é l' escarníen é ¡ell era vengut pera salvar é pera treurels del poder del demoni! Entro al dia, no estigueren en als, mas en ferir é en escarnir lo Fill de Deu é al matí ells lo lliuraren á Ponç Pilat qui era percurador del senyor de Roma é aquel foulo açotar tan regreument que aquell seu cuyr tan preciós de son cors tot era corromput é esquinçat é la sanch decorría per tot lo cors. Com l' agren açotat, feerenli aportar la creu entro al lloch hon lo crucificaren é clavarenlo en ella é puys dreçaren la creu é estava penjat en la creu per tal que tuyt lo veyessen; ab sal é ab fel é ab suja é ab vinagre lo abouraren é son cap ab corona d' espines coronaren, per tal que les espines li entrassen per lo cap; ab llança lo feriren per lo costat tan fortment que lo cor li partí per mitg. En aquesta passió é dolor estech lo Fill de Deu per amor que salvas son poble; se mori per çó que tu poguesses haver lig acabada, per qual poguesses haver gloria, cor si 'l Fill de Deu no volgués, los jueus ne tots los homens nels demonis qui son, no 'l pogueren tormentar ne auciure, cor Ell es senyor poderós sobre tots. Mas cor la sua mort era mester á salvar son poble, per çó volch sofferir que hom lo tormentás é l' auciés. Sapies, fill que una gota de la sanch de Jesuchrist abastara á rembre tot lo poble; mas, per la gran amor que 'ns ha, volch que tota la sua sanch ne fos escampada, cor tot en axi com empolla qui es tan fortment trencada que no hi pot romanir gens de ví, en axi lo cors de Jesucrist fo per tants llochs foradat é nafrat que gens de sanch no hi romás. Amable fill, si vols viure en gloria, plora la mort de ton senyor Jesucrist; é si no pots plorar no l' ames tant com ta mare ama tu; la qual ploraría si hom devant ella t' auceya é 't tormentava. Fill, no tan solament era menyspreat Jesuchrist en aquell dia que penjava mort en la creu, que en aquest temps en que ara som, es menys preat é blastomat é escarnit, cor molts son los homens qui per ell no ploren, ne moren ne li han grat de la passió que sostench per amor d' ells é molts son los infels qui 'l deshonren y 'l blastomen é descreen que Ell sia hom estat nostre Salvador.

Fill, guarda en la creu é veges com te representa la passió de Jesuchrist qui está ab los braços esteses, é espera que en axí con ell es mort per amor de nos á salvar, que en axí nos no temem mort per ell á honrar. A morir te convé fill, vulles ó no; é donchs pus que has á morir, vulles morir per honrar aquell senyor, qui t' ha creat é qui 't dona tot quant has é qui 't pot dar foch perdurable é qui 't vol dar gloria qui no ha fí, é qui per la tua amor es volgut morir. ¿Sabs per que tu no vols morir per Jesuchrist? Per çó, cor la mort te fa pahor é per çò cor ames mes esser en aquest mon que en l' altre. On si tu fosses Jesuchrist ja no volgres morir ne morries, (1) com sía cosa que Jesucrist no morría si 's volgués. ¿Qual cosa es aquesta que 'l senyor muyra per son vassall é lo vassall no vulla morir per son senyor? ¿Ne per que los cavallers de aquest mon moren en la batalla per llur senyor? ¿Ne per que es dubtada la mort qui es porta de vida, hon son los sants de gloria? ¿Sabriesme respondre, fill, qual mort es major ne pus dolça, ó morir per amor, ó per malautia? ¿No volries tant amar que volguesses é sabesses é gosasses morir? E si no mors per amor, sabrás ho desitjar. Sapies, fill que mort natural no ret fruyt ne gasardó; ne aquell qui no ama no sab morir; ne qui no gosa morir per amor no es en estament de salvació. Remembra, fill, quants son los homens qui moren per lo salvador senyor de tot lo mon, qui morí per amor de nos.

(De un llibre inédit d' En Ramon Lull.)

PLANYS DE JEREMÍES

Les Lamentacións de Jeremíes son una elegía en la que de un modo espressiu se pinta la ruina de Jerusalém, capital de Judá, quan caygué en mans de Nabuchodenosor. Sobrada rahó tenía

(1) Aquesta frase un xich malsonant la hem de interpretar bonament y pendrela com un excés de naturalitat y franquesa de nostre Doctor Illuminat. Lo sentit prou que 's veu; nosaltres en catalá ho solem dir molt. *A ser d' ell, jo hauría fet açó ó açó altre. Jo al seu lloch no ho hauría pas fet açó.* Sino que parlant de Deu es una mica mal sonant dir: *Si tu fosses Jesuchrist no voldries morir com ell ho ha fet per tu.*

Sant Gregori Naciancéno quan deya: «Sempre que llegexo les Lamentacións, se 'm núa la llengua, devállen cara avall les llágrimes, y al plor del Profeta jo també ploro.» En veritat; puix les espresions de que se val pera manifestar los sentiments de dolor son hermosíssimes y al mateix temps escrites ab naturalitat.

La Esglesia se les ha apropiades pera planyir y remembrar en los dies de Setmana Santa los dolors y congoxes del Deu fill. ¿No es apropiada aquella esclamació: «Baig cridar mos companys, ells m' enganyaren.» Ens recorda aquelles paraules del Evangelista: *In propria venit et sui eum nou receperunt.*

Sols en la lectura del text hebreu pot saborejarse aquella galanura d' espressió, riquesa de comparances y concisió de mots. Per açó al traduhir los Trenos, he procurat ferho lo mes literal possible.

—

Ab varis noms trobém espressades les planyívoles y senglonades esclamacións del Profeta d' Anathothites; axí los Hebreus y aquexa era llur costúm, les anomenan per la primera paraula ab que comensan los capítols 1.º 2.º y 4.º, Els Setanta les apellaren «Trenos» paraula grega conservada hasta nostres temps. Finalment los rabins les anomenaren «Lamentacions.»

Está já admés, y entre 'ls comentaristes de primera marca com á eert, que les esmentades Lamentacions foren escrites ab motíu del desgabellament y ruina de Jerusalém per Nabuchodenosor. Tan es axí, que ha sigut rebutjada la opinió de Sant Jeroni qui sosté en el comentari á Zacharías Llibr. III Cap. XII v. 11, ser compostes per la mort de Josías. Aquexes son ses paraules: *Super quo Lamentationes scripsit Jeremias, quæ leguntur in Ecclesia.* No está fora rahó suposar que 'l solitari de Betlem s' equivocá ab aquell text del Llibr. II de les Cróniques, Cap. 35 v. 25 ahont llegim: *Jeremías maxime: cujus cantores atque cantatrices, usque in presentem diem, lamentationes super Josiam replicant; et quasi lex obtimit in Israel.* A aquexa opinió's descanten los Hebreus, Caldeus, Rabanus y Maldonat. Eusebi afirma ser escrites per la captivitat del rey Jechonías.

Per les autoritats que poch mes avall exposarém, hi há prou fonament pera negar tals afirmacións. En primer lloch resalta la equivocació dels sobre dits autors per la falta de propietat que hi hauría en elles; puix, com diu Tirino, les paraules *cautiva, desolada, enrrunada etc.* tenen mes aplicació si el fi de les Lamentacións es lamentar la destrucció de Jerusalém que la mort de Josías. El P. Scio, mestre en aquexes materies, sosté sens trabes, ser les Lamentacións un plor y sospir per les desgracies sobrevingudes á Jerusalém en sa ruina. Finalment; Ugo de Sant Víctor escríu en el comentari al primer verset dels Trenos: *Quantum ad litteram spectat desolationem Jerusalem plangit Jeremías.*

En quant á la forma literaria debém observar que les quatre primeres Lamentacións son alfabétiques, ó sia que cada verset comensa ab una de les lletres del alefat; peró 'l tercer repeteix tres vegades les lletres. Ademés; cada verset es una estrofa de sis versos en los dos primers capítols, en el ters de tres versets es forma la estrofa, el quart, finalment, cada estrofa conté quatre versos. El quint si bé no es alfabétich, conte no obstant, vintidos estrofes que son senzills dístichs.

Sant Jeroni es del parer que les Lamentacións foren compostes baix una métrica propia y característica; diu ell: 'si algú vol desmentirho, na faré mes que trametrel á les obres de Philón, Eusebi y Orígenes y allá conexerá si tinch ó no rahó.

Per lo que atany al llenguatje dista molt del que usan els altres profetes. Sant Jeroni, traientho dels Hebreus, en el prohemi á Jeremías diu: *Sermonequidem apud Hebraeos Isaiæ et Osec et quibusdam alliis prophetis videtur esse rusticior.* Dona la rahó; puix que era fill de poble, Anathothites, hont ja may hi há la cultura de les ciutats.

Si bé en general los capítols tots d' aqueix poema de dolor tenen un fí comú, no obstant; cada un de per sí té el seu propi y característich. Axí: lo primer lamenta la soletat y olvit en que jau Jerusalém. Ab aquexa exclamació dona principi al primer capítol: «¡Cóm seu sola la ciutat rublerta de poble!» En lo segon de un modo marcat pinta la destrucció de Jerusalém y regne de Judá, y d' aquest temple que fou la joya dels juheus. Llegím en el quint verset: «Enrruná Israel, desballestá sos palaus, desfonamentá els murs etc.» y en el séptim se troba: «Abandonat ha Senyor son altar.» Es mira á sí mateix en el ters y veu que també á ell li arriva la soletat y 'l cástich. Axís s' exclama: «A mí m' ha conduhit tenebres y no llum.» Torna altre volta en el quart á narrar la deshonra de Jerusalém y violació del temple; mes té esperança de que tots aquells cástichs serán saludable medecina pera curar les llagues de son poble. Lo quint es un fervent prech á Jehová prometentli obediencia y li demana consol y 'l terme de tants mals. Diu casi al últim: «Gírat ab nosaltres Jehová y axís tornarém á tú.»

CAPÍTOL I

1. ¡Com séu oblidada la ciutat avans rublerta de poble! Es com viuda la senyora entre

les nacións: la soberana en les comarques esta sots tribut.

2. Plorar plorará en la nit y sa llágrima sobre la galta; no hi haurá per ella consolador de tots los companys seus: tots los seus aymants en fugiren y li son com enemichs.

3. Emigrá Judá per la fam y molta esclavitut: viurá entre 'ls forasters y no trobará repós: tots sos perseguidors la escanyaren en les congoxes.

4. Los camins de Sió ploren, perque no hi ha qui vagi al temple: totes les portes están enrrunades; los sacerdots somican; ses verges esmortuhides; y ella matexa sols té tristor.

5. Tenen á sos enemichs per capdill; los seus contraris prosperan, perqué Jehová la afligeix á causa dels molts críms: sos jovincels van catius al devant del tirá.

6. Y fugí de la filla de Sió tota sa belleça; semblan sos capdills als cervos qui no troben herbeig y caminen sens esforç devant del caçador.

7. Recorda Jerusalém los dies d' amargor, y les prevaricacións y totes ses ventures que foren en dies del passat al caure en mans del enemich, y no hi hagué deslliurador per ella: vejerenla sos amichs y menysprehuaren son dissapte.

8. Pecat pecá Jerusalém, y per axó serví de joguina: tots los seus admiradors la oblidaren, perque li vegeren la deshonra: ella matexa se girá enrera.

9. Porta la bruticia en los seus farvalans; no 's recorda de sa postrimería: s' enfonsa sobtadament, y no hi ha conhort per ella. Mira Jehová mon desconsol, perqué s' estufa l' enemich meu.

10. L' enemich allargá la má sobre totes ses preciositats, y vegé la gent forastera que entrava á la sua iglesia, á qui Deu havía prohibit que entressin en la iglesia teva.

11. Tot lo poble está gemegant y buscant pá; y barataren ses joyes en menjar pera sadollar l' esperit. Mira Jehová y considera, pequé soch deshonrada.

12. ¡Oh vosaltres tots los qui feu vía, reparéu y miréu, si há dolor com mon dolor; perque m' afligí, perque m' atormentá 'l Senyor en el día del furor de la sua ira.

13. De dalt enviá foch á mos ossos, y m' ha esclavisat: extengué 'l parany á mos peus, y 'm tombá; me dexa desconsolada y entristida tot lo día.

14. Está ja enfardat lo jou de mes iniquitats per la má dell; se enllaçaren; pujaren sobre mon coll; ofegaren ma força: y 'm posá en mans d' hont no 'm podré deslliurar.

15. El Senyor se m' enportá tots los guerrers: cridá contra mí 'l temps d' afligir á mos jovents: com en el cub esclafá 'l Senyor á la verge filla de Judá.

16. Per açó jo estich plorant y mos ulls regalan aygua; perqué s' allunyá de mí 'l consolador, el retornador de mon esperit: mos fills estan esglayats, perque ha guanyat l' enemich.

17. Estengué Sió ses mans; ningú va aconhortarla: enviá Jehová envers els contorns de Jacob als enemichs.

18. Just fou aqueix, Jehová, perque á sa boca desobehí: escolteu, vos prech, tots los pobles, miren mon desconhort, mes noyes y fadrins se 'n anaren al cautiveri.

19. Baix cridar als meus amichs; y ells matexos se m' enburlaren: els sacerdots y vells defalliren en la ciutat buscant pá pera retornar á la sua ánima.

20. Mira Jehová la meva tribulació; mes entranyes s' encenen, lluyta mon esperit dintre de mi mateix; de tristesa estich trista: als afores dexa orfens el coltell, en la casa sembla la mort.

21. Sentiren com gemegava, y no hi hagué qui se 'n apiadés: tots mos amichs escoltaren mos mals y se 'n gaudiren: pero farás venir el día que anunciares y serán com jo.

22. Posarás tots los seus críms al teu devant, y 'ls castigarás com m' atormentares per tots mos pecats: molts son mos gemechs y mon esperit defalleix.

CAPÍTOL 4

1 ¡Cóm s' ha deslluhit l' or! S' ha cambiat l' or, lo millor; les pedres del santuari están escampades per les cantonades de totes les plaçes.

2. Los fills de Sió, aquells nobles, més estimats que l' or, are son comparats, á les gerres de fanch, obra de mans de gerré.

3. Fins les ballenes treuen el pit y donen llet á ses filletes; mes la filla de mon poble es com lo avestrús del desert.

4. S' encasta la llengua del infant á son paladar de tanta sed, los noys demanaren pá, y no hi havía qui s' el repartís.

5. Los menjadors de bons menjars moriren pels carrers; y 'ls que 's criaren entre mitg de seda, aprofitaren els escrements.

6. S' engruxí la iniquitat de mon poble més que el pecat de Sodoma que fou malmesa tot duna, sense que hi traballesin les mans.

7. Sos nasarens eran mes purs que la neu, mes resplendents que la llet, rossos de care com el coral, y bonichs de cos com el safir.

8. Son rostre s' ennegrí mes que l' abím, no foren coneguts en les plaçes: s' enganxá sa pell sobre 'ls ossos; seca com un boscay.

9. Felissos los qui moriren de un cop de coltell mes que 'ls morts de fam; perque aquets es consumiren per falta de fruits.

10. Les mans de dones ans compasives rustiren á sos fills, y s' els menjaren en lo día de la tribulació de la filla del meu poble.

11. Arresá Jehová 'ls murs; y trabocá á tot el furor de la ira y calá foch á Sió y descolgá 'ls fonaments.

12. May cregueren els reys de la terra y habitants del mon que lo enemich entrés per les portes de Jerusalém.

13. Pels pecats dels prefectes y críms dels sacerdots, els enemichs derramaren la sang dels justos.

14. Cegos anavan palpant pels carrers; y 's tacaren ab sang, perque no s' arrebussaren les túniques.

15. Aparteuse, bruts, digueren els enemichs, aneusen, fugíu, no 'ns toquéu; puix estaban envilits; y 'ls que foren trasportats digueren als forasters, que no viurien mes.

16. El rostre de Jehová 'ls rebutja, no 'ls vol mirar més, perque no respectaren als sacerdots, y no 's compadexeren dels vells.

17. Nostres ulls están cansats, mes en vá nostres plors; posém la esperança en una nació que no 'ns salvará.

18. Seguiren nostres passos per les plaçes; s' acostá 'l terme, nostres dies caducaren, perque ha arribat ja nostre fi.

19. Nostres perseguidors foren mes lleugers que les áligues del cel: ens perseguiren per les montanyes y pel desert ens emboscaren.

20. El respir de nostres nassos, l' ungit de Jehová fou prés per nostres pecats, y de qui diguerem: viurém á ta sombra entre le gent.

21. Gosa y alégrat, filla d' Edom, la que vius en Hus, també per tu hi passará 'l cálzer; te emborratxarás y 't posarás nua.

22. Ja has complert el cástich, filla de Sió: may mes te fará peregrinar: vindrá á veure la tua iniquitat, filla d' Edom, y descubrirá els teus pecats.

OCTAVI CASTELLNOU DE LA PINEDA.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPANYA

Catalunya.—Firmada per los regidors En Marián Vayreda, En Joaquím Casabó, En Joan Ferrer y En Pere Puig, ha sigut presentada al Ajuntament d' Olot la següent patriótica proposició:

«Ilm. Sr.: los infrascrits, individuus de la Corporació Municipal de sa digna presidencia, cumplint una missió que creuen los está confiada, com á representants d' un poble que te personalitat propia y que per espay de sigles ha disfrutat de totes les ventatges d' un régimen foral, basat en la més amplia Autonomía de tots sos organismes administratíus, al temps que dolorosament afectats per lo quadro de ruina y desolació en que está sumit lo pays per causa de les terribles guerres colonials que l' agobian, á V. S. suplican se servesca sometre á la consideració del Cabildo, per si 's digna aprobarlos, los següents acorts:

1.er Que aquesta Corporació Municipal veu ab molt agrado que 'l Govern de Sa Magestat, desprenguentse de les sisiemátiques preocupacións d' una Escola que confon llastimosament la unió ab la unificació; reconegués y proclamés en la Exposició del Real Decret publicat en la *Gaceta* del 27 de Novembre de 1897, concedint l' Autonomía á Cuba y á Puerto-Rico, principis y conceptes tan elevats y tan essencialment descentralisadors com los següents que allí 's llegexen: «Que entén que les institucións de pobles que per sa historia y per sa rassa diferexen d' altre, no poden arrelar ahon no tenen ni precedents ni atmósfera.» «Que 'ls sagrats interessos de la Metrópoli no han de sufrir cap pérdua per la concessió de l' Autonomía á una regió, ans al contrari han d' afirmarse més los llassos de la soberanía, ja que en mitg d' una pau benehida 'ls interessos de tots sos fills, que no son oposats ni contradictoris, encara que á voltes sian distints, s' han d' armonisar, compenetrar y desarrollar per lo lliure acort de tots.»

2.on Que tenint en compte les anteriors declaracions y altres moltes que per lo mateix tenor se fan en lo preambul del Decret de referencia, creu aquesta Corporació arribat lo moment de recordar al Govern de S. M. que Catalunya, entre altres regions de la Península, se troba ab condicions iguals y encara més justificades que les que concorren á Cuba y Puerto Rico pera disfrutar de iguals ventatges á les allá concedides, ja que d' elles ha disfrutat abans d' ara, sens que consti en la historia acta alguna de sa renuncia, ans al contrari, 'ls capitols matrimonials dels gloriosos Reys Católichs que sellaren la Unitat Nacional, descansen sobre la basa d' un recíproch respecte á les mútues llivertats regionals.

3.er Que, encara que no existissen les rahons de carácter legal que proclamen la justicia y la legitimitat de les nobles aspíracions autonómiques del pays, de que volen ferse ressó 'ls indivíduus d' aquesta Corporació, justificaríen sa necessitat l' estat de postracíó y anemia á que han arribat los municipis, que essent despres de la familia l' element que més poderosament ha de contribuhir á la ponderació de forces constitutives de la Societat Civil, no podent per falta de vida y de personalitat omplir sa missió, vegentse pel contrari, convertits en oficines del Estat, quan no en instruments, inconcients á vegades, de maneigs politichs, per lo que 's van separant d' ells, cada día ab més repugnancia, los elements més sants de les poblacions.

4.rt Que aquesta Corporació, al sentar aquestes afirmacions y reclamar tals revindicacions, no entén en cap manera vulnerar ni menyspreuhar la forsa del Estat espanyol, ans al contrari, creu que 'l veritable patriotisme es aquell que tendeix á fortificar la vida de les regions, puix essent aquestes los membres del Estat, quan més robustos y sans siguen aquests membres, més fort será 'l cos.

5.nt Que per lo que afecta á la guerra de Cuba, supliquen al Govern de S. M. que procuri obtenir la pau per qualsevol dels medis que estiguen á son alcans, ja que després de les immenses riqueses gastades y de la sang de sos heroychs fills derramada sense tassa ni mida, deu considerarse la dignitat nacional y l' honor de les armes espanyoles, completament á cubert de tota taca.

6.é Y, per fi, que 's posi en conexement de tots los municipis que formen aquest Partit Judicial, invitantlos á associarse á les presents manifestacions, que serán elevades al Sr. Ministre de la Governació, ja que á tots interessa per igual la salut y la prosperitat de la patria.

Olot, 24 de Mars de 1898.

—S' ha publicat la traducció catalana de la tragedia de Esquil, «Prometeu encadenat,» deguda, com saben nostres llegidors, á la ploma d' En Artur Masriera y Colomer.

—Están molt avençats los treballs pera la constitució d' una agrupació catalanista á Sant Hilari Sacalm.

—Alguns díes avans de les eleccions, ab motiu de les coaccions oficials que 's posaren en joch, lo candidat á Diputat á Corts per lo districte de Vilademuls, En Frederich Rahola, retirá sa candidatura dirigint als electors un notable manifest redactat en nostra llengua.

—Avuy á dos quarts de deu del vespre, tindrá lloch en la *Associació Popular Regionalista* una notable sessió musical, en la que interpretarán un notable programa los distingits artistes Srta. Forés y Sr. Dominguez.

—S' ha publicat un «Catálech espaleológich de Catalunya» ordenat per En Norbert Font y Sagué, que conté interessants y detallades noticies sobre lo subsol del Principat y dona compte de les mes renomenades coves de nostra terra.

—Nostres benvolguts amichs y companys de causa En Pau, En Joan y Joaquim Delclós, han tingut la desgracia de perdre á son estimat oncle lo M. I. Dr. Joan Delclós, canonge de la Seu de Gerona. Al demanar á nostres lectors una oració per la virtuosa ánima del finat, desitjám que 'l bon Deu concedesca una cristiana resignació á nostres apreciats companys.

—Lo dijous prop-passat tingué lloch en la *Lliga de Catalunya*, una nombrosa reunió convocada per la Junta Permanent de la *Unió Catalanista*, á fi de cambiar impresions sobre les eleccions de Vilafranca.

Després d' algunes paraules del Sr. Permanyer, agrahint que se 'l hagués designat á ell pera ostentar la representació del catalanisme la primera vegada que s' havia intentat anar á les Corts, parlaren diferents senyors pera recomanar la conveniencia d' aprofitar la propaganda feta en l' esmentat districte y la necessitat de perseguir als que havían contribuit al falsejament de la voluntat dels electors de Vilafranca.

—En la festa que 'ls sometens dedicarán á sa patrona la Verge de Montserrat, s' estrenará un preciós himne compost per la distingida senyoreta Na Isabel Güell y López, sobre lletra catalana de sor Eularia Anzizu, monja del Reyal Monestir de Pedralbes.

Andalusía.—Fins la Andalusía s' adona de la existencia de sa personalitat y del pes del centralisme.

Vegis com s' esplica la revista *La Alhambra*, que 's publica á Granada:

«Encara que 'ls homens... hagin *separat administrativament la regió andalusa*, fent nexer en cada una de les porcions de terra en que la dividiren carácters, aspiracions é ideals distints. Andalusía no renega de sos orígens, y 'ls andalusos *no distingim provincies*, y units en carinyós abraç nos regonexem fills de la matexa regió. La idea del regionalisme ha fet poderosa y forta á Catalunya; y aqueix regionalisme que no significa separatisme, ni rebelió, es noble, es gran, es digne d' admiració y de respecte. La idea de fomentar lo regionalisme andalús ha produhit excelent impressió entre nostres bons amichs de Sevilla, de Málaga, d' Almería y d' altres provincies.»

ESTRANGER

Turquía y Bulgaria.—L' any passat, en aquestos díes, lo conflicte entre Grecia y Turquía estava á punt d' esclatar y la Europa entera tenía fixa la atenció á aquell recó de Orient ahon un mon vell va aniquilantse y desaparexent y un mon nou va manifestantse ab una pila de nacionalitats que, temps á venir, han de constituhir la Confederació dels Balkans.

No solucionat encare del tot lo conflicte entre Grecia y Turquía, puix encar no es un fet la evacuació de Thessalia y la organisació de Creta no es encare definitiva, n' amenassa un de nou entre Bulgaria y Turquía.

Los successos, poch coneguts encare, de Kossovo han produhit à Bulgaria una excitació grandíssima. Se sab que altra volta la barbarie turca ha fet correr sanch cristiana y els macedonis de Bulgaria volen venjarla.

La concentració de tropes turques á Kossovo y la marxa d' alguns batallons de l' exércit d' ocupació de Thessalia cap á la frontera búlgara diuen ben clar que Turquía no dorm y que 's disposa á la lluyta. Per la seva part, los clubs macedonis de Bulgaria tampoch reposen y, segons sembla, han tingut lloch importants entrades de fusells y municions.

Com se veu la famosa qüestió d' Orient es avuy de mes actualitat que may y donará molt que fer en la diplomacia europea.

Alemanya.—Al Reichstag alemany continua encare la discussió del progecte encaminat al aument de la armada. Sembla que 'l govern pot contar ab la aprobació del esmentat progecte puix lo centre católich, en sa gran majoría, votará de conformitat ab los desitjos del emperador. No obstant los diputats católichs bávars y 'ls polonesos s' hi oposen ab totes ses forces. Lo príncep Radziwill ha volgut justificar la actitut dels diputats polonesos dihent que axó es una protesta contra 'l govern alemany qui ha declarat la guerra á la llengua y á la població polonesa de Posnania.

França.—La Lliga Nacional de Descentralisació «ha publicat ab motiu de les vinents elecions legislatives un manifest interessantíssim y que prova una vegada més lo odiosa que s' ha fet la centralisació per tot arreu hon ha imperat. Diu axís:

«Manifest als electors.

Nosaltres som lo poble més administrat y sotmés á més imposicións de tot l' univers.

Aquí, cada tentativa de reforma se converteix en la creació de una nova roda administrativa.

Tota rebaxa té per corolari la imposició d' un nou tribut. Desde 1876 los gastos dels serveys civils han crescut en més de 165 milions de franchs.

Les iniciatives locals é individuals oprimides per cargues de tota mena están paralisades per una tutela tant estreta com perniciosa.

La agricultura, lo comers y la industria s' estacionen mentres prenen en los paysos vehins una volada amenassadora pera nostres interessos.

L' abús de centralisació 'ns porta á la ruina.

Electors!

Si sou cuydadosos de vostres interessos y del pervindre

de França, imposeu á tots los candidats que demanin vostres sufragis lo programa següent:

Economíes!

Rebaxa d' impostos!

Supressió de personal inútil!

Descentralisació dels serveys públichs traduhintse per una llarga extensió en lo poder de les assamblees de departament y de municipi, sense rompre la mitat de les forces nacionals!

Referendum municipal per tot lo que puga perjudicar lo pervindre baix lo punt de-vista dels interessos materials!

Llivertat d' associació!

Desenrotllo y expansió de totes les iniciatives privades!

Electors! Si sabeu fer triomfar aquest programa en les vinentes eleccions contribuireu poderosament al desvetllament del pays.

De Marcére, senador, President.—Comte Laujuinais, diputat, Vispresident.—Paul Bourget, de l' Academia, Vispresident.—Beauquier, diputat, Vispresident.—Georges Picot, de l' Institut, Vispresident.—

Austria-Hungría.—Poques vegades la curiositat pública haurá sigut tant rica y tant justificada com la que despertava per tot arreu l' obertura del Parlament de Viena y la actitut que pendríen los diferents partits allí representats dividits per qüestions molt fondes y per acontexements recens encare.

Los que assistiren á la primera sessió de la Cambra de diputats pera presenciar un espectacle emocionant no pogueren quexarse, perque hi hagué emocions de tota mena. La aparició del doctor Fuchs al setial de la presidencia indignó rabiosament als pourgermanistes y en Schœnerer y en Wolf, vomitaren sobre d' ell una pluja d' insults. Sobre tot Schœnerer parlant de la aprobació de la lley Falkenhagu y de la intervenció de la política, expulsant alguns diputats de la sala de sessions, extremá la nota fins arrivar á dirli: «Vos sou un criminal d' Estat digne d' acabar vostres dies en un presiri.» Lo doctor Fuchs anunciá que la lley Falkenhagu, restava sense aplicació, mes no per axó pogué restablirse l' ordre fins que lo comte Thun demaná la paraula pera llegir les declaracions ministerials.

Lo programa que exposá lo comte Francesch Thun consisteix en assegurar la bona marxa dels debats parlamentaris, comptant per axó ab l' ajuda de tots los partits; procurar la renovació del pacte entre l' Austria y la Hungría; buscar un *modus vivendi* ab que harmonisar les pretencions dels txechs y dels alemanys de Bohemia, y en discutir reformes socials, ab que prevenir conflictes en aquest terreno.

Després de llegides les declaracions ministerials, lo doctor Steinweuder, alemany populista de Gratz, demaná que fossen posades immediatament á discusió, proposició que ha sigut apoyada per tots los altres partits.

Lo comte Francesch Thun ha llegit també les declaracions ministerials en la Cambra dels senyors, la qui ha procedit al nombrament de la Delegació que d' acort ab la Delegació húngara, ha de fixar la quota corresponent á cada un dels dos regnes.

—En les sessións següents de la Cambra de diputats hi ha regnat un ordre y una calma de molt temps no coneguda.

La discussió de les declaracións ministerials no ha donat lloch fins are á escenes com les que 's desenrotllaren en la primera sessió. Los quefes de les diferentes fraccions han parlat sense jutjar les declaracións del comte Thun, limitantse á exposar sos respectíus programes sense indicar quina será la seva actitut, pera lo que esperém que 'l quefe del gabinet manifesti ab tota claretat lo seu criterí en lo referent á la qüestió de les nacionalitats. Lo doctor Engel ha insistit en la impossibilitat en que 'ls txechs se troven de regonexer á la llengua alemanya com á llengua del Estat.

—Després d' un acort entre txechs y alemanys, la Cambra dels diputats ha procedit al nombrament dels membres pera la Delegació austro-húngara que ha de fixar la quota tributativa.

—Lo comte Thun y lo baró Bauffy presentarán simultáneament als Parlaments de Viena y de Budapest los diferents progectes de lley referents al compromís entre la Austria y la Hungría.

—Les delegacions austro húngares, nombrades pera determinar la part ab que ha de contribuhir cada regne als gastos generals del Estat tenen que resoldrer un problema que ab seguretat donará lloch á llargues discussións y que, si no hi ha molta prudencia per part de tots, pot donar lloch á que s' accentuin les divisións.

F. Cambó.

Notes curioses.

Les Santes Espines de la Corona de Ntre. Sr. Jesucrist.—Lo bisbat de Barcelona te assenyalades en son Missal particular set festes especials en determinats díes, compresos desde la Feria tercera després de la domínica de Septogesma fins á la Feria sisena posterior á la domínica quarta de Quaresma, en les quals se fá commemoració de la Oració al Hort; de la Passió, de la Corona d' Espines, de la Llança y Claus, del Llensol y de les cinch llagues.

La de la Corona d' Espines, se celebra en la sisena Feria posterior al dimecres de Cendra y com totes les demés, te assenyalat lo Rito doble major.

Nostra ciutat es verdaderament rica en possehir varies d' aquelles Espines que atormentaren la testa del Redemptor puix, ne posseheix una la parroquia de Sant Just, altra la de Santa María del Mar, altra la Reyal Capella del Palau, altra la Catedral y dues la iglesia del Pí.

No sabém la procedencia de totes, pero respecte la de la Catedral sabém que fou regalada per lo rey Martí y que está custodiada en un rich reliquiari d' artística labor de plata. Les altres tres primerament indicades son guardades també en reliquiaris de metall pero no tan importants. Respecte al culte que se les hi dona á totes es ben insignificant si ateném á la ostentació y pompa ab que lo celebran les respectives iglesies. La Seu meteix no celebra ja aquella processó que á la Santa Espina dedicava lo Divendre Sant á la tarde, com també ha decaygut casi per complert lo culte y devoció que 'l poble barceloní professava á la Santa Espina que en un gran reliquiari de plata daurada conserva lo susdit temple parroquial del Pi, en lo que fou en altre temps capella de la Puritat que es la primera entrant á má esquerra.

Havém dit que en aquesta iglesia se 'n conservan dues, la mes petita que 's presúm que fou de les que no arribaren á punxar lo cap de Nostre Senyor, se guarda en una antiquíssima caxeta de marfil.

La que es mes llarga es guardada, conforme havém indicat en un reliquiari de plata daurada compost d' un cos format per varies columnes que sostenen una cúpula y es

á la vegada sostingut per un apropiat peu. Lo conjunt no 's presenta mal essentne una bona joya del segle XVII.

Fins á mitjans del segle passat era venerada per sos molts devots en la cripta que hi ha dessota l' altar major, pero á causa de les humitats contínues que hi havía, fou trasladada á la capella de la Puritat, que es la primera entrant á ma esquerra.

S' havía establert en honor de la Santa Espina una piadosa congregació de quina junta en lo temps de sa major preponderancia va formarne part lo célebre cronista En Geroni Pujades. En sos temps s' axeca un monument *á la veneració de Cristo coronat de espines*, consistent en una porta que donava entrada al temple per la part de la plasseta del Pí, la qual porta tenía pretensions d' un arch de triomf com los plafons dels pedestals de les columnes estriades que sostenien lo cornisament y deyen: *Coronato Spinis.—Dominanti Dominis* y de la qual fou colocada ab molta ostentació y pompa la primera pedra als 18 d' Octubre del 1578.

En aquells temps de senzilla Fe religiosa lo poble á les primeres hores de la vetlla del Dijous Sant comensava á omplir la iglesia del Pí pera esperar la mitja nit, pera presenciar lo miracle de la Santa Espina, que en tal hora se envermellía prenent lo color del coral. Lo Divendres Sant á la tarde se celebrava també, en glorificació de la Santa Espina, una processó solemne y ben devota, á la que hi assistien los *Misteris* que hi havía constantment colocats en los buyts que dexen les estribacións de la susdita capella soterrada, la qual fou tancada en 1763 y no torná á obrirse fins al cap de cent tres anys.

La procedencia de tan prodigiosa reliquia de la Passió de Cristo Nostre Senyor, y com vingué á parar al Pí, s' esplica axís:

Carlemany, en remuneració de la expedició que fiu á Jerusalém, lográ del emperador de Constantinopla, Constantí, y del patriarca de Jerusalém part de la corona d' espines. Trovantse apretat en un compromís de guerra Balduí II de Constantinopla y necessitant diner pera combatrer als turchs, empenyá á uns mercaders venecians que residien en aquella capital l' altra part de la susdita corona. Posteriorment Sant Lluís rey de França aná á socórrer á aquell monarca y no sols lo lliurá de la Turquía, sino que á instancies de sa mare la reyna Blanca pagá aquell crédit pendent ab aquells negociants de Venecia, fentse cárrech de la penyora, la qual fou portada al reyal monastir de Sant Dionís de la ciutat de París, de hon sortiren moltes de les sagrades Espines que 's veneran en diferents punts de Catalunya, entre les quals hi ha que comptarhi les del Pí.

La del reliquiari gran, que fou pagat per lo noble senyor Bernat de Pinós, fou donada primerament per un rey de França á sa muller, qui 'n fiu mercé á una seva amiga, que era germana del cardenal de Lucemburch, á qui també fou regalada pera passar á una cosina seva y de aquesta á una piadosa terciaria francescana que dins la institució era anomenada Sor Isabel de Montserrat, qui va regalarla al Pí.

¿Aquesta religiosa terciaria fou aquella dama barcelonina que en les histories de dones célebres hi figura ab los noms de Isabel de Iosa, es alabada per son saber y virtuts especialment per la de Caritat, que predicava sovint en lo convent dels Angels fora lo portal Nou y á Roma convertí á molts juheus ab sa persuasiva eloqüencia? ¿No fou ella la que cooperá ab mes zel á la reconstitució de la antiquíssima confraría de la Purissima Sanch de la iglesia del Pí?

Per nosaltres es mes que probable que la donadora de la célebre Santa Espina de la capella de la Puritat del Pí, es un recort de la generositat d' aquella matrona barcelonina que en 1553 era comparada en l' estudi de les belles lletres y privilegiat ingeni ab Diotima Platónica y en costums ab santa Paula Romana.

RAMÓN N. COMAS.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Día 24.

Te lloch á Granollers un *meeting* de protesta contra 'ls soposats maltractes de que foren víctimes alguns dels processats per l' atentat del carrer dels Cambis Nous.

Día 27.

Tenen lloch á tot Catalunya les eleccions pera Diputats á Corts. Lo districte de Berga es ahon es més gran l' empeny dels dos candidats que lluyten. Degut á axó á Casserras hi ha una verdadera batalla de la que resulten un mort y diferents ferits.

—Es tallada la linea telegráfica de Isona á Tremp. Se creu que es per qüestions electorals.

—Lo catedrátich Dr. Joseph Daurella dona en nostra Universitat Literaria una conferencia sobre la «Intervenció del cervell en l' acte intelectual.»

Día 30.

Lo Govern dona ordres pera que 'l regiment de Luchana, acuartelat á Tarragona, marxe á Barcelona pera embarcarse en direcció á les illes Canaries.

—Nostre Ajuntament acorda trasladar á la sala central del Palau de Belles-Arts la Galería de Catalans ilustres.

Día 31.

Te lloch en les capitals dels districtes electorals de Catalunya la proclamació de Diputats á Corts, en la següent forma:

Arenys de Mar: Planas y Casals (Joseph M.ª).—*Balaguer:* Calzado (Adolf).—*Barcelona:* Comas y Masferrer (Joseph), Rosell y Rubert (Joan), Puig y Saladrigas (Joan), Sol y Ortega (Joan) y Junoy (Emili).—*Berga:* Ferrer Vidal y Soler (Joan).—*Castelltersol:* Rius y Badía (Joseph M.ª).—*Cervera:* Alonso Martinez.—*Figueres:* Vilallonga é Ibarra (Marián).—*Gandesa:* Sarriera.—*Gerona:* Herrero y Sanchez (Joseph Joaquím.) *Gracia:* Salmerón (Nicolau).—*Granollers:* Marqués de Montroig.—*Igualada:* Balcells y Cortada (Joseph)—*La Bisbal:* Alonso de Villapadierna (Ramiro).—*Les Borges d' Urgell:* Garijo.—*Lleyda:* Agelet (Miquel).—*Manresa:* Collaso y Gil (Joseph).—*Mataró:* Cruz y Orgaz (Pau).—*Olot:* Llorens.—*Puigcerdá:* Marqués de Santa Ana.—*Roquetes:* Lopez Puigcerver (Vicents).—*Sabadell:* Bustillo (Timoteu).—*Santa Coloma de Farnés:* Comyn (Antoni).—*Sant Feliu de Llobregat:* Roig y Bergadá (Joseph).—*Seu d' Urgell:* Duch de la Seo de Urgel.—*Solsona:* Maluquer y Viladot (Joan).—*Sort-Viella:* García Trapero.—*Tarragona-Reus-Falset:* Cañellas (Joan), Gay (Pere N.) y Marqués de Tamarit.—*Tarrassa:* Sala y Argemí (Alfons).—*Torroella de Montgrí:* Aldrich (Joaquím.) *Tortosa:* Ibarra y Belmonte (Rafel).—*Tremp:* Cabezas (Rafel).—*Valls-Montblanch:* Orga y Sans (Joseph).—*Vendrell:* Matheu (Joan).—*Vich:* Soler y Aloy (Joseph).—*Vilademuls:* Canalejas (Lluis).—*Vilafranca del Panadés:* Forgas y Frígola (Joan M.ª).—*Vilanova y Geltrú:* Travé y Escardó (Frederich.)

—S' obra en la Sala Parés una exposició de cartells pera anunciar lo «Anís del Mono,» á la que concorren 172 cartells, molts ab firmes ben acreditades.

La Catalana.—Imp. de J. Puigventós.—Dormitori St Francesch, 5.